

**20 квітня**

**Тема: Леонід Глібов «Щука». Викривальна спрямованість байки.**

- 1. Запишіть тему уроку**
- 2. Ознайомтеся з біографією Леоніда Глібова.**

Леонід Іванович Глібов, великий український поет і байкар, народився в с. Веселий Поділ на Полтавщині у 1827 році. Дитинство Льолика, так називали хлопця в родині, минуло в селі Горбах Кременчуцького району. Батько працював управителем маєтку поміщиків Родзянків. Від матері – освіченої людини – навчився грамоти. Навчався він у Полтавській гімназії, потім у Ніжинському ліцеї. Саме у Полтавській гімназії майбутній поет написав свій перший вірш „Сон”, в якому виразив свою тугу за рідною оселею. Цікаво, що знаменитий байкар і поет почав писати вірші ще в 14 років. Згодом у зошиті гімназиста Глібова назбиралося кілька десятків віршів російською мовою. Незабаром з'являються і байки „Вовк і Кіт”, „Лебідь, Щука й Рак”, „Жаба і Віл” та багато інших. У його творчому доробку 107 байок!

Справжнє творче горіння повернулося до Глібова наприкінці життя. За останні чотири роки Глібов написав понад 50 творів для дітей. Вони друкувалися під псевдонімом Дідусь Кенар. Корені цього імені криються в дитинстві Льолика: батько купив йому співочу пташку – канарку (кенара), спів якого слухала чи не вся вулиця. Згодом це слово стало прізвиськом батька, а згодом сподобалося синові.

### **3. Робота з літературними термінами (Запишіть у зошити)**

**Байка** — це невеликий, здебільшого віршований повчально-гумористичний чи сатиричний твір алегоричного змісту.

Жанр байки заснований на алегоричності, тобто двоплановому зображенні.

**Алегорія** — художній прийом іносказання, зображення людських рис і характерів за допомогою образів тварин, предметів, рослин, явищ природи та людського життя.

### **4. Інтерактивна вправа. (У зошитах)**

*Виходячи з того, що основна ознака байки — це алегоричність, з'єднайте стрілочками вади людського характеру з назвами тварин, що їх уособлюють.*

|         |                       |
|---------|-----------------------|
| Осел    | неуважність           |
| Вовк    | непосидючість         |
| Мавпа   | боягузтво             |
| Заєць   | неповороткість        |
| Лисиця  | хижість               |
| Ведмідь | хитрість              |
| Слон    | дурість, нерозумність |
| Гава    | упертість             |

### **5. Коментар учителя:**

Зараз ми ознайомимося із змістом байки «Щука». Але для початку давайте з'ясуємо, а яка ж насправді ця риба в природі?

Слово **«щука»** — праслов'янське. Утворене від «щуп» — худючий. У діалектному мовленні є слово «щуплий» — у значенні «тендітний». Через те, що ця риба довга, у воді вона здається худю, тонкою. Щуки досягають завдовжки до

1,5 м, а вагою до 35 кг. Живуть вони аж до двохсот років. Ця риба-хижак живиться іншими, меншими рибами, жабами, навіть пташенятами. Плаває дуже швидко.

Отже, який ми можемо зробити висновок? Що уособлює образ Щуки?

В и с н о в о к: Як бачимо, щука може уособлювати хижість, зажерливість.

## **6. Словникова робота**

*Читаючи байку, нам будуть траплятися незрозумілі слова, прочитайте, що вони означають.*

Бомага – папір.

Буцімби – нібито

Шаплик – посудина з ручками для носіння рідини.

Нікчемна - ні на що не здатна.

Стряпчий – захисник обвинуваченого в суді.

Завсіди – зазвичай.

Щупачок – самець щуки.

Річ держать – промовляти, говорити.

**7. Прочитайте вголос або прослухайте байку за посиланням:**

<https://www.youtube.com/watch?v=Dy9f3D06rZo>

## **8. Робота над змістом байки**

**Поміркуйте над питаннями:**

1. Що вам відомо про суд як законодавчий орган влади?
2. Яка шкода була заподіяна Щукою мешканцям ставка? (*«Того заїла в смерть, другого обідрала»*)
3. Яких зусиль було докладено для того, щоб спіймати Щуку? Як про це сказано у творі? (*«Гуртом до суду притаскали, Хоча й чуби мокренькі стали»*).
4. Про що свідчить опис суддів? Власні думки обґрунтуйте.
5. Хто були судді? Як характеризує їх автор? Знайдіть у тексті опис дій суддів, що підтверджує авторську характеристику.
6. За що дорікали Лисиці стосовно її таємного зв'язку із Щукою? (*«Лисиці й шле – то щупака, то сотеньку карасиків живеньких або линів гарненьких»*).
7. Які типові риси характеру втілює Лисиця? Чи засуджуєш ти їх?
8. Чи бувають, на твою думку, люди, які жодного разу в житті не схитрували? Якщо ні, то чому ж ми тоді засуджуємо цю рису — хитрість?
9. Чому саме таких звірів увів Л. Глібов до сюжету байки?
10. Чого нас учить ця байка? Чим вона актуальна на сьогодні? (Сформулюйте письмову відповідь)

## **Домашнє завдання**

1. **Опрацюйте матеріал уроку і вивчіть конспект у зошитах**
2. **Навчіться виразно читати байку, прочитайте її кілька разів уголос**